

ORDFÖRKLARINGAR,

Bruttoinkomst Inkomst före skatt och andra avdrag.

Nettoinkomst Inkomst efter skatt.

Disponibel inkomst Nettoinkomsten och bidrag, t.ex. barnbidrag, bostadsbidrag. De pengar man har möjlighet att förfoga över.

Amortering Amortering betyder avbetalning. När man lånat mycket pengar betalar man tillbaka lite i taget, man säger att man amorterar på lånet.

Ränta Ränta är en avgift som man betalar för att låna pengar. När du sätter in pengar på banken lånar du ut pengar och får ränta. Den som lånar pengar av banken får i sin tur betala ränta. Ju högre räntan är desto dyrare är det att låna pengar

Inflation Inflation betyder att priser och avgifter stiger och pengarna blir mindre värda. Man säger ibland att inflationen äter upp löneökningarna.

Realkapital Realkapital är de byggnader och den utrustning, exempelvis bilar, datorer och maskiner som ett företag äger.

Konsumtion Förbrukning eller användning av varor och tjänster.

Investering Investering är när ett företag satsar pengar på något, exempelvis nya maskiner eller nya lokaler.

Import Att köpa in varor från utlandet

Export Att sälja varor till utlandet

Konjunktur Konjunktur har att göra med om ekonomin går bra eller dåligt, om det råder goda eller dåliga tider. I en *högkonjunktur* går företagen bra, kurserna på börserna stiger, folk tjänar mer pengar och kan köpa för mer pengar. Motsatsen är en *lågkonjunktur*. Företagen går sämre, människor blir arbetslösa, och även de som har arbete har inte råd att köpa så mycket.

Tullar Tullar är avgifter som ett land lägger på varor från andra länder för att göra dem dyrare. På så sätt skyddar man den egna industrin eftersom varorna därifrån blir billigare om människorna köper dem istället.

Monopol Monopol innebär att ett enda företag säljer en vara eller en tjänst. Det finns ingen konkurrens.

Moms Moms är en statlig skatt som läggs på alla varor och tjänster. Momsen är statens största inkomstkälla och ger mer pengar än den statliga inkomstskatten.

Planekonomi Planekonomi är en statligt styrd ekonomi. Staten bestämmer vad som ska produceras och hur mycket det ska kosta utan hänsyn till marknadens krav - ingen konkurrens, ingen vinst, slipper anstränga sig, blir ineffektiva, dålig kvalitet, butikerna tomma.

Marknadsekonomi Det är ett ekonomiskt system där företag producerar de varor och tjänster som kunderna vill ha och kunderna väljer vad de vill köpa och hur höga priser de är redo att betala.

Efterfrågan Efterfrågan är det antal varor som kunder är redo att köpa till ett visst pris. Om priset sänks ökar efterfrågan. Om priset höjs minskar efterfrågan. Ju högre pris, desto lägre efterfrågan.

Några viktiga begrepp och ord –

Ekonomiska kretsloppet

Hushåll -företag-bank- stat/kommun

Ekonomiska kretsloppet (olika system)

Välfärd – *Samhällsservice*

Nettolön - bruttolön - skatt

Politisk ekonomi

Löner

Fackliga organisationer

Högkonjunktur - lågkonjunktur

Privata och offentliga företag - produktionsfaktorer

Varor - tjänster

Nettolön - bruttolön - skatt

globalisering

Vinst-förlust

Produktionsfaktorer

Handelsbalans

stadsskuld

Utbud - efterfråga

Investera

aktie

konkurs

Export-import

Inflation-deflation

Fri konkurrens - monopol

Ränta - amortering